

İKİ ÇEŞİT HÜRRIYET (1)

Louis Blanc'a göre "İktisadî eşitlik olmayan yerde hürriyetten bahsolunmaz".

1789 Fransız devrimi beşeriyete geniş ferdi hürriyetler tanınmasına sebep olmuştur.

Bu liberal durum yanında siyasi eşitlik de doğmuş ve demokrasinin temelleri atılmıştır. Fakat çok geçmeden siyasî ve iktisadî liberalizm gemisi çok sert kayalara çarpmış ve derin yaralar almıştır.

Bu fikri kabul edenler ve etmeyenler olabilir. Fakat muhakkak olan bir şey varsa o da bu görüşün bir hakikat payı taşıdığıdır.

Proudhon, Fourier gibi müellifler liberalizmin "Medeniyete" düşman olduğunu ileri sürmüşlerdir.

İktisadî ve siyasî liberalizm bu haliyle beşeriyetin tabii hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırmaktadır.

İktisadî liberalizm; toplumun bir kısmının çok zengin olmasına, diğer bir kısmının ise sefalet içinde yüzmesine sebep olmuştur.

Siyasi liberalizm ise bir faraziyeden ileri gidememiştir. Çünkü, emek sarf etmeden geçinen bu sınıfın zevki için çalışan fakirlere hakimiyetten bahsetmek, onlara hakaret etmekten başka bir şey değildir. Karnı aç millet hakimiyete sahip millet olamaz.

1789 devrimini hazırlayanlar, eşitlik, hürriyet ve milletin hakimiyeti gibi emellere dört elle sarılmışlardır. Fakat hudutsuz hürriyet aşkı eski siyasî rejimi yıkmış, yalnız hürriyeti kurtaramamıştır.

Hakikî ve tam hürriyet; her ferde muhtaç olduğu asgari yaşama vasıtalarını temin eden hürriyettir.

İşte çeşitli devletler, çeşitli tedbirlerle bu hürriyeti temine çalışmaktadırlar.

Bizdeki durum ise:

Memleketimizi sosyolojik olarak üç gruba ayırabiliriz: Aydınlar, Köylü ve işçiler (fakir sınıf), işverenler (patron).

Aydınlar grubu küçük bir azınlık teşkil etmektedirler. Yalnız bir çoğu fakir sınıfa dahildir; ideoloji bakımından aralarında tam bir birlik yoktur. Solcu (2) neşriyat bu gruba oldukça tesir etmektedir.

Asıl fakir sınıfı teşkil eden işçi grubuna bakacak olursak, vaziyetin hiç de lehimize olmadığını görürüz. İşçi ağır çalışma şartlarında ancak yiyecek parasını temin edebilmektedir. Diğer zaruri ihtiyaçlarını temin, işçi için çok müşküldür. Bunların standart bir hayatları yoktur. Sekiz saatlik emekleri ancak onları yaşatabilmektedir. Ve bu vaziyetin düzeltilmesi için, hiçbir sebep görülmemektedir. Çünkü işçiye verilen ücret sekiz saatlik emek gününün rayiç fiyatı olarak kabul edilmektedir. Halbuki işin aslı bizim için hiç de öyle değildir. Ücret rayiç fiyatıdır. Fakat bu fiyatı hiçbir kayda tabii olmayan işverenler tayin etmektedirler. Eğer işçi bu fiyata çalışmazsa işine nihayet verilecektir; bu takdirde ise açlık daima onu bekleyecektir.

İşçilerin destek alacakları Sendikalar, bizde gayet zayıftırlar. Dolayısıyla ücret tayini tek taraflı olarak patronun inhisarında kalmaktadır.

Köylü iptidai bir halde yaşamaktadır. Cehalet , köylü ve işçi sınıfının (ki memleket nüfusunun % **85-90** dırlar) karakteristik bir vasfıdır. Bu yüzden bu iktisadi şartlar altında, solcuların devamlı demagojik usullerine her an kurban gidebilirler; bu vaziyette ne olacaktır?

Hayat pahalılığı karşısında halkın büyük bir kısmı günden güne sefalete düşerken, azınlıktaki patronlarda tamamen işçinin durumuna bigane kalmaktadırlar.

Bütün iş ve ağır mesuliyet hükümetin omuzlarına yüklenmektedir. Hükümet ise, en küçük ve iptidai memleketlerde mevcut olan grev yetkisini işçiye tanımamakta ısrar etmektedir. İşçi sendikaları da bu yüzden silahsız bir ordu vaziyetindedir.

Bu durumlardan gayet iyi faydalanmasını bilen işveren son günlerde olduğu gibi, işçileri yığın halinde tensikata tabi tutmaktadır. Bu işçiler ne olacaktır? Onların

durumlarıyla ilgili bir merci, tatbik edilen iktisadi politika icabatından olmak üzere yoktur.

Gittikçe artan geniş sefil kütlelerin yanında, müreffeh bir azınlığın bulunması, sosyal ahengin yok olmasına sebep olmaktadır. Hükümetin üzerinde önemli durması gereken bir gayesi de sosyal adalet olmalıdır.. Ve bu, nizam içinde hürriyeti, birlik içinde istiklali koruyan bir içtimai adalet olmalıdır. Ancak böylece Louis Blanc'ın fikri kısmen gerçekleşebilir. Aksi takdirde zengin azınlıkla, onun ezdiği fakir çoğunluk arasındaki barut fıçısı haline gelen sosyal gerginlik bir kıvılcım ile patlayabilir. Ve bunun gerçekleşmesi de hiç unutulmamalıdır ki ancak solcuların işine yarayacaktır; o zaman da hürriyet gene bir serap olacaktır.(Ek-1)

Aydemir TERCAN/Coşkun ÜRÜNLÜ/

1 Eylül 1956

(1)Bu makalem 1 Eylül 1956 tarihinde Forum dergisinde yayınlanmıştır; Forum dergisindeki orijinal metin ek-1'de sunulmaktadır.

Makalemin içeriği 1950-60 yılları arasındaki Menderes iktidarının ilk yıllarındaki sosyo-ekonomik yapıyı aksettirmektedir.

Tarafımdan yazılmış olan makalede dönemin siyasi atmosferi nedeniyle Aydemir Tercan nam-ı müstear (nickname) kullanılmıştır.

(2) Makalede sözü geçen sol ve solculuk kavramlarında dönemdeki baskıcı Stalinist ideoloji kastedilmektedir.

Ek-1:

Forum Dergisi: Fikir Meydanıdır, on beş günlük tarafsız, siyaset, iktisat, kültür dergisi – 1 Eylül 1956:

...

...

...

OKURLARIN FORUMU:

İki Tip Gazeteci (A.C.); İki Çeşit Hürriyet (Aydemir Tercan)

